

Finansdepartementet
Skatte- och tullavdelningen
Enheten för kapitalbeskattning och
skatteadministration S3
103 33 STOCKHOLM

Aktiekontrolluppgiftsutredningens betänkande Värdepapper och kontrolluppgifter (SOU 2006:35)

Sammanfattning.

Datainspektionen avstyrker förslaget.

Inspektionen anser att den utökade personuppgiftsbehandlingen hos Skatteverket är oförenlig med den grundläggande dataskyddsprincipen om att inte fler uppgifter får behandlas än vad som behövs för ändamålet. Vidare att insamlingen av anskaffningsuppgifter i förväg inte står i rimlig proportion till ändamålet, nämligen att Skatteverket ska få rätt underlag för fastställande av skatt någon gång i framtiden.

Datainspektionens yttrande.

Utredningen har haft i uppdrag att utforma bestämmelser som gör det möjligt att med hjälp av kontrolluppgifter beräkna kapitalvinster vid fysiska personers och dödsboms avyttring av aktier och andra värdepapper. Utredningen fann dock att det var förenat med alltför stora svårigheter att införa ett kontrolluppgiftsutlämnande enligt de olika modeller som togs fram i detta syfte. Utredningen har då, i enlighet med sitt uppdrag, istället lämnat förslag till en utökad kontrolluppgiftsskyldighet som innebär att Skatteverket erhåller uppgifter om anskaffningsutgifter för värdepapper.

Datainspektionen har granskat förslaget huvudsakligen utifrån sin uppgift att verka för att människor skyddas mot att deras personliga integritet kränks genom behandling av personuppgifter.

Förslaget innebär en avsevärt utökad skyldighet att lämna kontrolluppgifter, dels vid olika typer av förvärv av aktier såsom vid ny- och fondemission, vid uppdelning, sammanläggning och omvandling av aktier, dels avseende övriga värdepapper såsom konvertibler, teckningsoptioner, depåbevis, aktieindexobligationer och warrant.

Datainspektionen har vid tidigare tillfällen angett åsikter, se yttranden över betänkandena SOU 1997:27 och SOU 1998:12, om att uppgifter om anskaffningsutgifter är att betrakta som privata så länge inte några skattepliktiga transaktioner genomförs och att en sådan registrering inte ingår i Skatteverkets verksamhetsuppgifter. De skäl som utredningen åberopade då – att den skattskyldige själv skulle slippa att beräkna skatten i de fall skattskyldighet inträtt – var enligt Datainspektionens uppfattning inte tillräckliga för att integritetsintressena skulle få vika undan för eventuella effektivitetsvinster på skatteområdet.

Förhållandena, bl. a. beträffande de personuppgifter som Skatteverket har tillgång till, är något annorlunda idag jämfört med när dessa yttranden skrevs. Dock gäller en grundläggande dataskyddsprincip att inte fler uppgifter får samlas in än vad som är nödvändigt för ändamålet. Den personuppgiftsansvarige, i detta fall Skatteverket, är enligt personuppgiftslagen 9 § första stycket f skyldig att se till att inte fler personuppgifter behandlas än som är nödvändigt med hänsyn till ändamålen med behandlingen, i detta fall att fastställa korrekt kapitalskatt. Datainspektionen ifrågasätter om en insamling av anskaffningsuppgifter för värdepapper på det sätt som föreslås i betänkandet är förenlig med denna princip.

Enligt lagen om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet får Skatteverket för fastställande av underlag för bestämmande av skatter i beskattningsdatabasen behandla uppgifter som utgör underlag för fastställande av skatter och avgifter (2 kap. 3 § 4 p). När anskaffningsuppgifter för värdepapper samlas in i förväg är det enligt Datainspektionens uppfattning tveksamt om det kan anses vara fråga om behandling av underlag för fastställande av skatter och avgifter, med tanke på att någon skattskyldighet ännu inte har inträtt.

Genom förslaget kommer det att skapas en gigantisk databas. Datainspektionen ifrågasätter om en sådan massregistrering (och bevarande av uppgifter under mycket lång tid) som föreslås är förenlig med proportionalitetsprincipen – att behandlade uppgifter ska vara adekvata och relevanta i förhållande till ändamålen med behandlingen (9 § första stycket e personuppgiftslagen).

Beträffande benefika överlåtelser av värdepapper och vid s.k. privata överlåtelser föreslås att de fysiska personerna själva ska lämna erforderliga uppgifter till Skatteverket däribland angivande av motpartens namn och adress samt personnummer. Datainspektionen ifrågasätter lämpligheten i att ålägga privatpersoner att till Skatteverket uppge denna typ av uppgifter om andra fysiska personer.

Med hänsyn till vad som har framförts ovan avstyrker Datainspektionen förslaget.

Inspektionen vill instämma i utredningens uppfattning att i de fall kapitalvinster/förluster skall förtryckas på självdeklarationen är det av stor vikt för den enskilde att även en specifikation för beräkningen bifogas.

Datainspektionen vill, precis som utredningen påpekar, understryka vikten av att Skatteverket genom tekniska och organisatoriska åtgärder åstadkommer en hög säkerhetsnivå för uppgifterna samt ifråga om direktåtkomst till egna uppgifter för enskilda via Internet.

Detta yttrande har fattats av undertecknad generaldirektör Göran Gräslund i närvaro av chefsjuristen Leif Lindgren och datarådet Agneta Runmarker, föredragande.

Göran Gräslund

Agneta Runmarker